Gemeente Houten

Onderdoor 25
Postbus 30, 3990 DA Houten
Telefoon 030 639 26 11
Fax 030 639 28 99
E-mail: gemeentehuis@houten.nl
Internet: www.houten.nl

Aan de leden van de raad

i.a.a. de commissieleden

Datum	Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk	Bijlagen
22 oktober 2024			853804	

Onderwerp:
Raadsinformatiebrief Septembercirculaire 2024 gemeentefonds

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren wij u over de financiële effecten van de septembercirculaire voor de gemeente Houten en de overige relevante ontwikkelingen op het gebied van het gemeentefonds.

Aanleiding
Op 17 september jl. is de septembercirculaire door het Rijk gepubliceerd. Deze circulaire is gebaseerd op de Miljoenennota van het kabinet. In de circulaire worden gemeenten geïnformeerd over de hoogte van de algemene uitkering, taakmutaties en de integratie- en decentralisatie-uitkeringen.

Op basis van de begrotingsrichtlijnen 2025 (onderdeel Perspectiefnota) en de toetsingscriteria van de provincie Utrecht is de meicirculaire het financieel kader voor de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028. De septembercirculaire vormt dus geen onderdeel van de begroting 2025. Echter, omdat het meerjarenperspectief als gevolg van de septembercirculaire is gewijzigd ten opzichte van hetgeen in de begroting 2025 is opgenomen, willen we u zo spoedig mogelijk hierover informeren. Het doel van deze brief is dan ook om de effecten te kunnen betrekken bij het rondetafelgesprek en raadsbehandeling van de begroting.

Kernboodschap

1. Effect septembercirculaire op het begrotingssaldo en meerjarenraming
In de tabel hieronder wordt het financieel effect van de circulaire voor gemeente Houten weergegeven (+ = ten gunste van het begrotingssaldo en - = ten laste van het begrotingssaldo).

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Ontwikkeling accres		345	784	1.013	614
BTW-compensatiefonds	432	-3	-3	-5	-4
Actualisatie maatstaven	-218	-205	-149	-295	-236
Overige ontwikkelingen	-81	-65	-133	-144	-138
Totaal effect septembercirculaire op begrotingssaldo	**133**	**72**	**499**	**569**	**236**

Ontwikkeling accres
De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres (voorheen ‘trap-op-trap-af’-systematiek’). Het accres bestaat uit een volume- en een loon/prijsdeel dat per circulaire wordt bijgesteld op basis van bijgestelde indexen.

Ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds
Gemeenten declareren hun BTW op overheidstaken bij het BTW-compensatiefonds. Om te voorkomen dat er een openeinderegeling ontstaat, heeft de rijksoverheid een plafond aangebracht. Zolang gemeenten onder het plafond blijven, mag deze ruimte als raming voor extra inkomsten uit het gemeentefonds worden opgenomen. Op basis van de voorlopige afrekening voor 2024 is er een grotere ruimte onder het plafond.

Actualisatie maatstaven
Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) actualiseert bij elke circulaire de (landelijke) raming van de volumina (aantallen) van de verdeelmaatstaven van het gemeentefonds. Als gevolg van deze actualisatie zijn aanpassingen in de ramingen doorgevoerd, met name in de maatstaven huishoudens laag inkomen boven drempel, inwoners 75+ met drempel, regionale centrumfunctie en inwoners met migratie achtergrond. De hogere ramingen in september hebben (voor alle gemeenten) tot negatieve bijstellingen in het gemeentefonds geleid.

In het voorjaar prognosticeren we voor alle verdeelmaatstaven van het gemeentefonds onze aantallen. Gedurende het jaar stelt het ministerie van BZK van de meeste maatstaven het aantal voor 2024 definitief vast; onze raming is hier voor 2024 op aangepast. Dit heeft geleid tot positieve effecten. Dit wordt voornamelijk verklaard door actualisatie van de maatstaf ‘inwoners met een migratie achtergrond’ en daarnaast een meerjarig effect als gevolg de maatstaf ‘huishoudens lage inkomens met drempel’ als gevolg van een gewijzigde definitie/berekening.

2. Geactualiseerde begroting 2024 en meerjarenperspectief 2025-2028
Wanneer we de septembercirculaire verwerken in de begroting en in het meerjarenperspectief, dan ontstaat hierbij het nieuwe beeld:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Raming begrotingssaldo na verwerking 2e bestuursrapportage 2024	583	42	0	0	0
Meerjarenraming o.b.v. begroting 2025		0	-7.182	-7.683	-8.119
Effect septembercirculaire 2024	134	72	499	569	236
Indicatie financieel meerjarenperspectief (afgerond)	**700**	**100**	**-6.700**	**-7.100**	**-7.900**

3. Taakmutaties
Naast de algemene mutaties zijn middelen beschikbaar gesteld met een daaraan gekoppelde beleidsintentie (taakmutaties). Deze middelen worden niet verrekend met het begrotingssaldo maar worden direct ten gunste van (+) dan wel ten laste van (-) het betreffende beleidsterrein gebracht en zijn dus budgettair neutraal. Onder de tabel worden alleen de grootste mutaties toegelicht.

bedragen x € 1.000

Omschrijving taakmutatie	2024	2025	2026	2027	2028
Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI)		14	13	14	14
Bijstand jongerennorm			-13	-13	-14
Besparingsverlies jeugd			948	969	969
Indexatie Wmo demografie			104	206	307
overigen	3	5	9	9	9
Totaal taakmutaties in septembercirculaire (budgetneutraal)	**3**	**19**	**1.061**	**1.185**	**1.285**

Besparingsverlies jeugd

Het vorige kabinet had besloten om (extra) te besparen op jeugdzorg (oplopend tot landelijk € 511 miljoen in 2027). Deze besparing heeft Houten in de meerjarenraming van jeugd verwerkt (negatieve taakstelling onder het jeugdbudget). Het nieuwe kabinet Schoof kiest ervoor om deze besparing te laten vervallen. Als gevolg hiervan kan de negatieve taakstelling onder het jeugdbudget van ruim € 0,9 miljoen per jaar komen te vervallen.

Indexatie Wmo demografie

Met de VNG is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie / vergrijzing. Vooruitlopend op de uitwerking is een aanvullende indexering voor demografie toegekend.

4. Integratie en decentralisatie uitkeringen

Integratie- en decentralisatie-uitkeringen zijn tijdelijke uitkeringen die binnen een beperkte periode worden overgeheveld naar de algemene uitkering. Ook deze middelen worden niet verrekend met het begrotingssaldo maar worden direct ten gunste van het betreffende beleidsterrein gebracht en zijn budgettair neutraal. Onder de tabel wordt alleen de grootste mutatie toegelicht.

bedragen x € 1.000

Omschrijving integratie en decentralisatie-uitkeringen	2024	2025	2026	2027	2028
Wet Betaalbare huur	29	39	34	19	15
Alleenverdienersproblematiek 2023-2024	36				
Openbare bibliotheken		150	150		
Participatie (IU)		14	15	16	16
overigen	7				
Totaal mutaties IU's en DU's in septembercirculaire (budgetneutraal)	**72**	**203**	**199**	**35**	**31**

Openbare bibliotheken

In 2023 en 2024 konden gemeenten een specifieke uitkering ontvangen voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Daarna zal een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak zullen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds ontvangen. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen de gemeenten een decentralisatie-uitkering, om zich op de periode van de zorgplicht te kunnen voorbereiden.

5. Onderzoeksagenda nieuw verdeelmodel algemene uitkering

Bij de invoering van het nieuwe verdeelmodel voor de verdeling van de algemene uitkering over gemeenten, deelden de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en de VNG de visie dat het nieuwe model een verbetering is ten opzichte van het oude model, maar benadrukten dat verder onderzoek nodig is. De ROB heeft daartoe een onderzoeksagenda voorgesteld. De onderzoeksagenda bevat onderzoeken naar de maatstaf centrumfunctie (stapeling problematiek sociaal domein) en naar de Overige Eigen Middelen (OEM). Daarnaast loopt er nog een onderzoek naar de grootstedelijkheid. De rapporten van deze onderzoeken worden in de tweede helft van 2024 verwacht. De rapporten zullen de basis zijn voor een bredere onderzoeksopdracht met de vraag of, en zo ja, hoe deze verwerkt kunnen worden in het huidige verdeelmodel. Tot slot zal er een onderzoek worden gestart naar de kosten voor Bestuur & Ondersteuning.

Consequentie
De septembercirculaire wordt volgens de begrotingsrichtlijnen niet verwerkt in de begroting 2025, maar in de 1e bestuursrapportage 2025. Hierin wordt ook het structurele effect meegenomen. Het financieel effect voor 2024 wordt verwerkt in de begrotingswijziging van december 2024.

Wat betekent dit voor de raad (procedureel)
Ter voorbereiding op de behandeling van de begroting 2025 is het wenselijk dat u op de hoogte bent van de financiële effecten uit de septembercirculaire. U bent dan in de gelegenheid om deze informatie, indien nodig, te betrekken bij de besluitvorming over de begroting.

Deze raadsinformatiebrief heeft verder geen procedurele gevolgen voor de raad.

Als u nog vragen heeft kunt u contact opnemen met M. Dane via telefoonnummer (030) - 63 92 611.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten,

de loco-secretaris,	de burgemeester,
R.W. Vrieling	G.P. Isabella

Bijlage(n): -